C/2024/7210

10.12.2024

P10_TA(2024)0007

Námitka vůči prováděcímu aktu: maximální limity reziduí pro cyprokonazol

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. září 2024 o návrhu nařízení Komise, kterým se mění přílohy II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokud jde o maximální limity reziduí pro cyprokonazol a spirodiklofen v některých produktech a na jejich povrchu (D091952/05 – 2024/2759(RPS))

(C/2024/7210)

Evropský parlament,

— s ohledem na návrh nařízení Komise, kterým se mění přílohy II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokud jde o maximální limity reziduí pro cyprokonazol a spirodiklofen v některých produktech a na jejich povrchu (D091952/05),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS ([1]), a zejména na čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 49 odst. 2 uvedeného nařízení,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS ([2]), a zejména na čl. 4 odst. 1 a čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. a) a bod 3.6.4 přílohy II,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin ([3]), a zejména na čl. 5 odst. 1 uvedeného nařízení,

— s ohledem na články 11, 13, 168 a 191 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),

— s ohledem na odůvodněné stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 19. února 2021, zveřejněné dne 22. března 2021 ([4]),

— s ohledem na závěry recenzního řízení pro pesticidy, které schválil úřad EFSA dne 8. listopadu 2010 a které byly zveřejněny dne 25. listopadu 2010 ([5]),

— s ohledem na stanovisko přijaté Výborem pro posuzování rizik Evropské agentury pro chemické látky dne 11. září 2015 ([6]),

— s ohledem na čl. 5a odst. 3 písm. b) a čl. 5a odst. 5 rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi ([7]),

— s ohledem na čl. 115 odst. 2 a 3 a odst. 4 písm. c) jednacího řádu,

([1]) Úř. věst. L 70, 16.3.2005, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1.
([3]) Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1.
([4]) *EFSA reasoned opinion on the review of the existing maximum residue levels for cyproconazole according to Article 12 of Regulation (EC) No 396/2005* (Odůvodněné stanovisko úřadu EFSA k přezkumu stávajících maximálních limitů reziduí pro cyprokonazol v souladu s článkem 12 nařízení (ES) č. 396/2005), EFSA Journal 2021; 19(3):e06483, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6483.
([5]) *EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance cyproconazole* (Závěry EFSA o recenzním řízení pro rizika účinné látky cyprokonazol, je-li použita jako pesticid), EFSA Journal 2010;8(11):1897, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1897.
([6]) *RAC opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of Cyproconazole (ISO); (2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-chlorophenyl)-3-cyclopr opyl-1-(1H-1,2,4-triazol-1-yl)butan-2-ol* (Stanovisko Výboru pro posuzování rizik o návrhu zavést pro cyprokonazol harmonizovanou klasifikaci a označování na úrovni EU (norma ISO); 2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-chlorfenyl)-3-cyklopropyl-1-(1H-1,2,4-triazol-1-yl)butan-2-ol), https://echa.europa.eu/documents/10162/6d98baeb-24aa-a683-28ec-d8adabee5461.
([7]) Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že jedním z hlavních požadavků, které zazněly během protestů zemědělců v první polovině roku 2024, bylo spravedlivé a rovné zacházení s produkty dováženými ze třetích zemí, které by se měly řídit stejnými normami jako produkty vyrobené v Unii;

B. vzhledem k tomu, že pokud by byl návrh nařízení Komise přijat, bylo by možné do Unie nadále dovážet produkty, které nesplňují normy, jimiž se musí řídit zemědělci v Unii;

C. vzhledem k tomu, že taková situace by zemědělce v Unii konkurenčně znevýhodňovala;

D. vzhledem k tomu, že cyprokonazol je fungicid ze skupiny azolů, který se používá zejména při pěstování obilovin, kávy, řepy cukrovky, jablek, hroznů a podzemnice olejné;

E. vzhledem k tomu, že platnost schválení účinné látky cyprokonazol skončila dne 31. května 2021; vzhledem k tomu, že v září 2018 byla předložena žádost o její obnovení, ale v prosinci 2018 byla stažena; vzhledem k tomu, že všechna povolení pro přípravky na ochranu rostlin obsahujících cyprokonazol byla zrušena;

F. vzhledem tomu, že cyprokonazol byl v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ([8]) označen za toxický pro reprodukci kategorie 1B, toxický při požití (akutní toxicita 3), toxický pro játra (STOT RE 2) a rovněž vysoce toxický pro vodní organismy (akutní toxicita pro vodní prostředí 1) a vysoce toxický pro vodní organismy, s dlouhodobými účinky (chronická toxicita pro vodní prostředí 1) ([9]);

G. vzhledem k tomu, že cyprokonazol patří do skupiny triazolů blokujících biosyntézu ergosterolu, a může tak narušovat činnost žláz s vnitřní sekrecí ([10]); vzhledem k tomu, že úřad EFSA zatím neposoudil, zda cyprokonazol může být potenciálním endokrinním disruptorem podle vědeckých kritérií, na jejichž základě se určují endokrinně disruptivní vlastnosti podle nařízení Komise (EU) 2018/605 ([11]), které se uplatňuje od 10. listopadu 2018; vzhledem k tomu, že endokrinně disruptivní vlastnosti se často projevují při nízkých dávkách a endokrinní disruptory často nemají bezpečnou prahovou hodnotu ([12]);

H. vzhledem k tomu, že stále větší počet publikací upozorňuje na to, že v životním prostředí významně roste rezistence plísní rodu Aspergillus spp na azolové fungicidy ([13]); vzhledem k tomu, že Komise požádala úřad EFSA, aby posoudil dopad používání azolových fungicidů, které nejsou využívány jako humánní léčivé přípravky, na vývoj plísní Aspergillus spp. odolných vůči azolovým fungicidům; vzhledem k tomu, že požadovaná vědecká zpráva dosud nebyla zveřejněna a očekává se, že bude dokončena až v prosinci 2024 ([14]);

I. vzhledem k tomu, že je proto vhodné zrušit stávající maximální limity reziduí (MLR), které jsou pro cyprokonazol stanoveny v příloze II nařízení (ES) č. 396/2005, v souladu s článkem 17 tohoto nařízení, podle něhož Komise může zrušit MLR, které jsou v přílohách II a III uvedeného nařízení stanoveny na standardní hodnotu 0,01 mg/kg nebo na příslušnou mez stanovitelnosti, aniž by si musela od úřadu EFSA vyžádat stanovisko pro účinnou látku, jejíž povolení bylo zrušeno;

J. vzhledem k tomu, že Komise však v tomto návrhu nařízení navrhuje zachovat MLR u velkého množství produktů (obiloviny, semena, maso, játra a ledviny) nad příslušnou mezí stanovitelnosti nebo nad standardní hodnotou MLR 0,01 mg/kg na základě MLR stanovených Komisí pro Codex Alimentarius (hodnoty CXL);

([8]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1).

([9]) https://www.echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.130.443.

([10]) Závěry EFSA o recenzním řízení pro pesticidy ze dne 8. listopadu 2010; Draskau, M. K. a Svingen, T., *Azole Fungicides and Their Endocrine Disrupting Properties: Perspectives on Sex Hormone-Dependent Reproductive Development* (Azolové fungicidy a jejich endokrinně disruptivní vlastnosti: Z hlediska reprodukčního vývoje, pro nějž jsou nepostradatelné pohlavní hormony), Frontiers in Toxicology 2022, 4:883254, https://doi.org/10.3389/ftox.2022.883254.

([11]) Nařízení Komise (EU) 2018/605 ze dne 19. dubna 2018, kterým se mění příloha II nařízení (ES) č. 1107/2009 a stanoví se vědecká kritéria pro určení vlastností vyvolávajících narušení činnosti endokrinního systému (Úř. věst. L 101, 20.4.2018, s. 33).

([12]) *EFSA scientific report of the Endocrine Active Substances Task Force* (Vědecká zpráva pracovní skupiny EFSA pro endokrinně aktivní látky), EFSA Journal 2010;8(11):1932, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1932.

([13]) Zhang, J., Jimenez, L. L., Snelders, E., Debets, A. J. M., Rietveld, A. G., Zwaan, B. J., Verweij, P. E., Schoustra, S. E., *Dynamics of Aspergillus fumigatus in Azole Fungicide-Containing Plant Waste in the Netherlands* (2016-2017) (Rozvoj plísně Aspergillus fumigatus v rostlinném odpadu obsahujícím azolové fungicidy pozorovaný v Nizozemsku), Applied and Environmental Microbiology 2021, 87:e02295-20, https://doi.org/10.1128/AEM.02295-20; Dánský environmentální a potravinový výbor pro rezistenci vůči azolům, https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/MOF/bilag/407/2016336.pdf; Snelders, E., Camps, S. M. T., Karawajczyk, A., Schaftenaar, G., Kema, G. H. J., van der Lee, H. A., a kol., *Triazole Fungicides Can Induce Cross-Resistance to Medical Triazoles in Aspergillus fumigatus* (Triazolové fungicidy mohou způsobit křížovou rezistenci plísně Aspergillus fumigatus vůči triazolům používaným v medicíně). e31801. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0031801.

([14]) https://open.efsa.europa.eu/question/EFSA-Q-2022-00040.

K. vzhledem k tomu, že Komise navrhuje stanovit MLR pro vyluštěná hrachová zrna, fazole, hrách, ječmen, pohanku a jiné pseudoobiloviny, kukuřici, proso, oves, žito, pšenici, kávová zrna a řepu cukrovku (kořen), svalovinu a tuk prasat, skotu, ovcí, koz a koní a svalovinu, tuk a játra drůbeže, mléko skotu, ovcí, koz a koní a ptačí vejce na úrovně, které pro ně stanovuje Codex (hodnoty CXL); vzhledem k tomu, že to by znamenalo, že MLR pro játra a ledviny prasat, skotu, ovcí, koz a koní by byly zachovány na stávající úrovni 0,5 mg/kg, pro semena řepky olejky na úrovni 0,4 mg/kg a pro sójové boby na úrovni 0,07 mg/kg; vzhledem k tomu, že u všech ostatních produktů, pro které neexistují hodnoty CXL ani přípustné odchylky pro dovoz, jsou MLR sníženy na meze stanovitelnosti specifické pro daný produkt, které se pohybují v rozmezí 0,01 až 0,05 mg/kg;

L. vzhledem k tomu, že v roce 2024 snížila Komise MLR pro thiakloprid, účinnou látku klasifikovanou jako toxická pro reprodukci kategorie 1B, na příslušnou mez stanovitelnosti, přičemž uvedla, že „do doby, než úřad dokončí dodatečné posouzení rizik [týkající se jeho účinků na endokrinní systém], a vzhledem k dostupným relevantním informacím, pokud jde o potenciálně škodlivé účinky na lidské zdraví, je vhodné MLR [pro tyto produkty] dočasně snížit“ ([15]);

M. vzhledem k tomu, že bod odůvodnění 5 nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví, že přítomnost reziduí by neměla dosahovat úrovně představující nepřijatelné riziko pro člověka a případně pro zvířata;

N. vzhledem k tomu, že čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. a) nařízení (ES) č. 1107/2009 stanoví, že rezidua přípravků na ochranu rostlin nesmí mít škodlivý účinek na lidské zdraví, včetně zdraví zranitelných skupin, nebo na zdraví zvířat, s přihlédnutím ke známým kumulativním a synergickým účinkům; vzhledem k tomu, že bod 3.6.4 přílohy II uvedeného nařízení stanoví, že účinná látka, která je v souladu s nařízením (ES) č. 1272/2008 klasifikována jako toxická pro reprodukci kategorie 1A nebo 1B, se neschválí, pokud „rezidua dotyčné účinné látky […] v potravinách a krmivech překročí standardní hodnotu stanovenou v souladu s čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 396/2005“; vzhledem k tomu, že čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví standardní hodnotu 0,01 mg/kg;

O. vzhledem k tomu, že čl. 3 odst. 2 písm. g) nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví, že přípustnou odchylkou pro dovoz se rozumí MLR stanovený pro dovezené produkty, pokud „použití účinné látky v přípravku na ochranu rostlin není na daném produktu ve Společenství povoleno z důvodů jiných, než jsou důvody veřejného zdraví pro konkrétní produkt nebo konkrétní použití“; vzhledem k tomu, že cyprokonazol tato kritéria nesplňuje, neboť je zakázán ze zdravotních důvodů, jelikož je klasifikován jako toxický pro reprodukci kategorie 1B;

P. vzhledem k tomu, že čl. 5 odst. 1 nařízení (ES) č. 178/2002 stanoví, že potravinové právo má sledovat jeden nebo více obecných cílů vysoké úrovně ochrany lidského života a zdraví a ochrany zájmů spotřebitelů, včetně poctivého jednání v obchodu s potravinami, a popřípadě zohledňovat ochranu zdraví a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin a ochranu životního prostředí;

Q. vzhledem k tomu, že Komise ve svém sdělení ze dne 20. května 2020 nazvaném „Strategie ‚od zemědělce ke spotřebiteli‘ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy“ ([16]) oznámila, že „EU bude podporovat globální transformaci směrem k udržitelným zemědělsko-potravinářským systémům v souladu s cíli této strategie a cíli udržitelného rozvoje“ a že „EU může sehrát zásadní úlohu tím, že v této strategii vymezí celosvětové standardy“; vzhledem k tomu, že Komise v této strategii výslovně uvedla, že „udržitelnější potravinový systém EU vyžaduje i udržitelnější postupy našich obchodních partnerů. S cílem podpořit postupný přechod k používání bezpečnějších přípravků na ochranu rostlin zváží EU v souladu s pravidly WTO a na základě posouzení rizik přezkum přípustných odchylek pro dovoz látek, které splňují kritéria pro schválení a představují vysokou míru rizika pro lidské zdraví“;

R. vzhledem k tomu, že postup stanovování vysokých MLR vede k vytváření dvojích standardů pro zemědělce v Unii a zemědělce ve třetích zemích, neboť zemědělci ze zemí mimo Unii mohou dotčené potraviny nadále pěstovat za použití cyprokonazolu a vyvážet je do Unie, což zemědělce v Unii znevýhodňuje v hospodářské soutěži; vzhledem k tomu, že používání tohoto pesticidu na druhé straně ohrožuje zdraví pracovníků v zemědělství, zdraví obyvatel obecně a životní prostředí v producentských zemích;

S. vzhledem k tomu, že čl. 191 odst. 2 Smlouvy o fungování EU stanoví zásadu předběžné opatrnosti jako jednu ze základních zásad Unie;

T. vzhledem k tomu, že Komise musí chránit životní prostředí a evropské občany na základě dostupných vědeckých informací a že má k zajištění vysoké úrovně ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí uplatňovat povinnosti a právní možnosti, které stanoví nařízení (ES) č. 396/2005 a nařízení (ES) č. 178/2002;

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=cs.
([16]) COM(2020)0381.

U. vzhledem k tomu, že navrhované MLR nechrání zdraví občanů v Evropě, a jsou proto v rozporu s nařízeními (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002;

V. vzhledem k tomu, že pro účinné látky, které nejsou v Unii schváleny kvůli obavám z ohrožení zdraví, by MLR neměly být stanovovány; vzhledem k tomu, že za bezpečné pro spotřebitele by proto neměly být považovány žádné hodnoty CXL překračující příslušnou mez stanovitelnosti nebo standardní hodnotu 0,01 mg/kg, neboť cyprokonazol je klasifikován jako toxický pro reprodukci kategorie 1B;

W. vzhledem k tomu, že při stanovování MLR je třeba vzít v úvahu kumulativní a synergické účinky a je nanejvýš důležité urychlit vypracování vhodných metod pro toto posouzení;

1. zamítá přijetí návrhu nařízení Komise;

2. domnívá se, že návrh nařízení Komise není v souladu s cílem a obsahem nařízení (ES) č. 396/2005 a nařízení (ES) č. 178/2002 ani s nařízením (ES) č. 1107/2009, včetně bodu 3.6.4 přílohy II tohoto nařízení;

3. vyzývá Komisi, aby uplatnila zásadu předběžné opatrnosti, vzala návrh nařízení zpět a předložila výboru nový návrh;

4. vyzývá Komisi, aby výboru předložila nový návrh nařízení, kterým se sníží všechny MLR pro cyprokonazol na příslušnou mez stanovitelnosti nebo na standardní hodnotu 0,01 mg/kg pro všechna použití, a aby zamítla veškeré žádosti o odchylky pro dovoz;

5. je si vědom toho, že úřad EFSA pracuje na metodách posuzování kumulativních rizik, nicméně také konstatuje, že o problému s posuzováním kumulativních účinků pesticidů a reziduí se ví již několik desetiletí; žádá proto úřad EFSA a Komisi, aby tento problém bezodkladně řešily jako prioritní záležitost;

6. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.